

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

**Dan. Stalii Regulae Philosophicae explicatae & Orationes
aliquot**

Stahl, Daniel

Jenae, 1662

Regula VI. Natura semper intendit id, quod est optimum

urn:nbn:de:bsz:31-102400

sibile. Producit Natura monstrum, ut ex semine humano hominem bicipitem, aut aliàs distortum. quia licet universim non sit impossibile, ex semine humano nasci hominem, qui consuetam secundum speciem dispositionem obtineat, id tamē est impossibile in particulari, id est, ex semine tam copioso aut tam fluido, vel concurrentibus talibus qualitatibus, v. g. nimio calore, &c.

REGULA VI.

Natura semper intendit id, quod est optimum.

I. Redditurus Aristoteles *II. de ort. & inter. t. 59.* causam finalem perpetuæ generationis & corruptionis rerum; hoc affert: *ἡ ἀπὸ αἰῶνος ἀεὶ τὸ βέλτιον* & *ὁ ἐξ ἑσθίου φαίμεν τὴν φύσιν*, *In omnibus semper natura appetit id, quod est melius.* Cū igitur melius sit esse, quā nō esse, omnia appetunt esse. Quoniā autē fieri nō potest, ut omnia, eo modo, quo corpora cœlestia, esse suum semper obtineant, nempe ut permaneant eadē numero, ideo expetunt id semper & perpetuo habere eā ratione, quā possunt, ut nimirum secundum speciem id perpetuent, quod quidem consequitur continuā rerum generatione & corruptione, dum, interuentibus singularibus, alia ejusdem speciei nascuntur: quod traditur etiam *II. de an. t. 34. & I. Oecom. c. p. III.*

II. Repetendum autem hīc est id, quod in

expositio
quando o
ptimum,
esse, qua
ris vel op
plex illa
rietas. &
hominis
aliàs no
suprà dic

III. M
tur. Natu
dere aut
intenda
tem om
sponder
rum hoc
est in un
tendit N
genere v
aurum p
quia aer
aurum i
Natura
hominem

IV.
distincti
Natura
tione in

expositione Regulæ præced. fuit allatum, nempe quando dicitur, Naturâ intendere id, quod est optimum, vel quod est melius, non ita accipiendū esse, quasi intendat in omnibus rem optimi generis vel optimæ speciei; sed ita, ut servetur multiplex illa & admiranda generum & specierum varietas: & simile dicatur intendere similis, ut homo hominis, leo leonis, equus equi generatione cū aliâs non intenderet id, quod melius est, sicut ex suprâ dictis facillè perspicere est.

III. Multi Chymicorum asserere non verentur, Naturam in genere metallorū semper intendere aurum, usi præsentis principio, quod semper intendat optimum vel perfectissimum, aurum autem omnium metallorum perfectissimum sit. Respondet Sennertus Epit. Nat. Sc. L. V. c. V. *Verum hoc (Natura semper perfectissimum intendit) est in unoquoque genere. In genere hominum intendit Natura favere hominem perfectissimum, in genere vitis vitem perfectissimam; in genere auri aurum perfectissimum. Non tamen sequitur, quod, quia aurum inter metalla perfectissimum, tantum aurum intendat. Perinde enim est, ac si dicatur, Naturam in genere animalium semper intendere hominem, qui inter animalia est perfectissimus.*

IV. Verū non negligenda hoc loco videtur distinctio intentionis in primam & secundam, Natura id genere rerum ex se, h. e. primâ intentione intendit effectū producere siquile causæ in-

omni

omni perfectione debita speciei ipsius. Quod si non potest consequi, ob defectum al quem vel impediens causam, digreditur à primò instituto, & cum in uno vel altero deficiat, in quibus potest, causa similem reddit effectum, quæ est productio monstri, quod *παρὰ τὴν φύσιν* Naturæ ex cursum quendam & digressionem vocat, hilosophus.

V. Quin de mente ejus Natura primâ intentione intendit generationem maris, secundariâ autem feminam, quam dicit esse principium *παρὰ τὴν φύσιν*, *ὡς περ ἀρρεν περὶ γαμῶν*, *ὡς δὲ ἀναπνεύσας φυσικῶν*, quasi marem læsum, & quasi læsionem naturalem. Vide de gen. animal. L. II. c. III. L. IV. c. III. & VI. & Galenum L. IV. in usu part. c. VI. & VII.

VI. Quò referendum est, quod I. Polit. c. IV. scribit: *Vult Natura quidem etiam corpora labororum & servorum dissimilia efficere: hæc quidem ad usum necessarium valida; illa autem recte & ad tales operas inutilia, sed ad vitam civilem utilia atque opportuna, (quæ est primaria naturæ intentio) atque hæc etiam divisa est in usum pacis & belli. Accidit autem sæpè etiam contrarium, nempe alios quidem corpora, alios autem animos habere laborum: quod fit secundum intentionem naturæ secundariam.*

riam.

Dispu

T
m
A
A
tiam pa
ferri vi
βλαυον,
rare, nil
est, qui
Aristote
est extr
II.
nihil co
telligen
violent
natione